

Cdhj31 2019 Lk 19,1-10

Vorige week vertelde Lukas ons een verhaal over een tollenaar en een farizeeër in de tempel. Vandaag ontmoeten wij zelfs een oppertollenaar, en nu niet in de tempel, maar op straat. Hij heet Zacheüs en is volgens zeggen van de evangelist een rijk man.

Rijk of niet, aan dat beroep kleefde in Israël een luchtje. Niet dat hij in geldzaken zat, was het probleem, maar dat hij optrad namens de bezettende macht. Hij pachtte zijn zaak van de Romeinen. Voor menigeen was hij persona non grata.

Vorige zondag hoorden we dat de farizeeër neerkeek op de tollenaar en zichzelf profileerde als de ware vrome. Jezus evenwel had daar een heel andere kijk op. Hij zag wat de farizeeër niet zag. Die vrome farizeeër had, zoals we dat zo vaak van een ander zeggen, een gekleurde bril op. Voor hem was de tollenaar geen ware jood, geen mens die beminnenswaard of achtenswaard was.

Vandaag verschijnt er weer een tollenaar op het toneel. En bij het overwegen van dit tafereel kijken we in een spiegel en worden we er op attent gemaakt dat we onze ideeën en onze kijk op mensen misschien moeten bijstellen. Ja, meer dan dat, dat we worden geroepen met andere ogen te leren kijken.

Zacheüs is rijk en hij heeft veel vergaard, hij is zichzelf niet vergeten. Maar zijn huis is niettemin zo leeg dat hij de straat wordt opgedreven. Hij kon het thuis niet vinden. Hij mocht dan alles hebben, er zat een leegte in zijn ziel. Die had schade geleden bij al zijn drukke zaken doen.

Hij gaat de straat op. Niet om tussen de grote drukte vertier te vinden dat hem zijn pijn en gemis doet vergeten. Nee, hij heeft gehoord dat Jezus langs zal komen in de straat en van hem wordt verteld dat hij mensen naar ziel en lichaam kan genezen. Dat appelleert, dat roept bij Zacheüs een verlangen wakker. Hij zou die man wel eens willen zien. Maar hij wil eerst maar eens de kat uit de boom kijken voor hij zich misschien aan een ontmoeting waagt. Schaamt hij zich daarvoor of is hij bang afgewezen te worden? Vul het zelf maar in, want wat doen wij zo al als wij met de ziel onder de arm lopen?

Zacheüs klimt in de boom, want hij is klein van stuk. Hij zoekt een plek weg uit het gewoel om goed zicht te hebben op wat er gaat gebeuren. Maar loopt hij niet het gevaar alles van een afstand te bekijken, vanuit de hoogte ook, waar hij zelf niet echt betrokken raakt in wat zich beneden afspeelt? Hij wil Jezus zien, maar is hij zich ook niet aan het verbergen in die boom zoals Adam in de hof?

Wat doet een mens niet allemaal als hij een groot gat heeft in zijn ziel en die pijn niet met anderen kan of wil delen. Want levert dat geen gezichtsverlies op? Trouwens, ziet die ander mij wel staan, word ik niet met de nek aangekeken of genegeerd om wie ik ben of wat ik doe?

Zacheüs zit in de boom. En tot nu toe had hij alles goed onder controle. Maar dan worden ineens de rollen omgekeerd. Zo bedrijvig als hij tot voor kort was, zo stil zit hij nu in de boom en een ander neemt de regie over.

Wij hadden misschien verwacht dat Lukas nu zou vertellen dat Zacheüs Jezus vanuit zijn hoge uitkijkpost gadeslaat. Maar zo is het niet. Het omgekeerde is het geval. Wij horen tot onze verbazing dat Jezus opkijkt en Zacheüs in de boom ziet. En het klinkt in onze oren als een echo van de parabel van de verloren zoon. Daar was het de vader die het eerste zag, hoezeer de jongste zoon ook onderweg was naar hem toe. De vader stond al op de uitkijk vanaf den beginne, nog voor de jongen iets had ondernomen.

Vandaag ziet Jezus een zoekende Zacheüs en hij spreekt hem aan. Hij roept hem bij zijn eigen naam, terwijl Zacheüs zich nog schuil houdt in de boom.

Wij zijn hier, broeders en zusters, getuigen van een groot geheim, van een wedergeboorte, van een opstanding. Want in dit aanzien komt een mens tot aanzijn. Door de blik van Jezus wordt Zacheüs tot nieuw leven gewekt. Hij hoort zijn naam noemen en wordt genodigd in zijn eigen huis. Daar waar hij nooit thuis was, wordt de leegte nu verdreven door deze gast die balsem is voor de ziel.

Wat kan een mens zich meer wensen dan thuis te komen bij zichzelf, te worden aangezien en zijn naam te horen uitspreken met liefde en ontferming.

Vandaag valt Zacheüs dat alles ten deel. Gisteren liep hij nog verloren, verstrikt in zijn rijkdom, maar vandaag is hij een ander mens, heeft hij zichzelf hervonden als zoon van Abraham, uit vervreemding en ballingschap thuisgebracht.

Zacheüs is herboren onder Jezus' aanblik, en hij staat op als een paasmens, als een die anderen laat delen in het leven dat hem om niet geschonken is. Gisteren werd zijn leven door geen mens bewoond, had hij geen oog voor de armen, vandaag staat hij op als een mens die weet te geven, die weet te delen in een kring van broeders en zusters, allemaal mensen op zoek naar een thuis, op zoek naar iemand die je aanziet in ontferming.

Een mens leeft niet van brood alleen, en al helemaal niet van rijkdom. Wij leven van een gelaat dat ons aanziet, van een naam die ons in liefde wordt toegesproken en van een thuis dat ons geboden wordt. God zelf wil ons dat geven.

Laten wij dan hier in zijn huis stil en ontvankelijk worden, Hij ziet ons aan en nodigt ons bij name aan zijn tafel. Hij voedt ons opdat wij opstaan als herboren mensen en doen wat hij aan ons heeft gedaan, opdat het aanschijn der aarde mag worden vernieuwd . AMEN.